

„Virrasztottunk mi tetszhalottat már,
Álltunk sok vihart, nekünk ez sem új.
Ha kiszaggattak: új gyökeret vertünk,
Mi tudjuk, mit jelent: balszél, ha fúj.”

Kedves Igazgató asszony, tisztelt Művész úr, tisztelt Polgármester úr, tisztelt Főigazgató úr,
tisztelt Kurátor úr!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Amikor Reményik Sándor 1918-ban papírra vetette a fenti sorokat, még előtte voltunk Károlyi Mihály tényleges hatalomátvételének és belgrádi megaláztatásának, a kommunisták puccsszerű hatalomra jutásának, vagy ahogyan ők nevezték: a Tanácsköztársaságnak.

Előtte voltunk a Felvidéket elárasztó cseh, illetve a Győrig terjedő román megszállásnak és fosztogatásnak, valamint a magyar kormány küldöttségének az úgynevezett békekonferenciára való kiutazásának.

És előtte voltunk a Párizs-vidéki Nagy Trianon épületben lezajlott kényszerű aláírási procedúrának, ahol úgy feszítették keresztre az országot, mint Krisztust az árulók.

Halálra ítélték bennünket, és biztosak voltak benne, hogy ki fogunk vérezni...

Hatvanhat évvel később Sütő András Advent a Hargitán című drámájában a következőket írja: „Emberi létünk lavinaveszedelmeit – ha megpróbáltuk is csönddel csitítani – el nem kerülhattük. Mert akárhogy helyezkedtünk is: mindig alattuk maradtunk, ha egyszer oda rendelt a sors.”

A „Nagy Romlás” árnyékában és veszélyében élőknek, akiknek még a szólási jogát is elvették, nem úgy, mint a farkasoknak, az egymásra találás is nehezebb volt. A gyerekek elvándoroltak, "tengerre szálltak", és még a biológiai gondviselés is ellenség volt.

Maradta csönd, az örök adventi várakozás csöndje...

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mi tudjuk azonban, hogy amíg várakozol, addig a csönd türelem.

Ameddig nem ítélsz, addig a csönd irgalom.

És amikor nem hivalkodsz, akkor a csönd alázat.

Amikor Istenre hagyod magad megvédését, akkor a csönd szelídség.

Amikor átöleled a keresztet, anélkül, hogy megkérdeznéd. „Miért?”, akkor a csönd imádság.

És amikor Istenben bízol, a csönd hit.

Az akkori hivalkodó és dölyfös ítélkezők, vagy egész egyszerűen csak haszonélvezők és potyautasok közül kivel cserélnénk ma?

A kegyetlenül darabjaira hullott Jugoszláviával?

A gyakorlatilag gyarmati sorsba és sorba taszított Ukrajnával vagy Romániával?

Angliával, ahol tavaly a leggyakoribb újszülött fiúnév a Mohamed volt?

A Willkommenskultur Németországgal?

Vagy Franciaországgal, amely gyakorlatilag lángokban áll?

Advent idején Krisztus a keresztfán ezer sebből vérezve halt meg, de harmadnapra feltámadott. És éppen így támadtunk fel mi is száz év csöndes várakozása után:türelemmel, alázattal, hittel és imádsággal elértük, hogy ma már végképp nem cserélnénk senkivel.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Jankovics Marcell – a tőle megszokott eleganciával, fanyar humorral és virtuozitással – kézen fog ma minket és végigvezet a mohácsi véstől Trianonig.

Széchenyit követve mondja nekünk, hogy szembe kell nézni önmagunkkal. Megérteni magunkat, a dolgokat és másokat, létezésünk végső értelmét. És ha rájövünk, hogy nem a vaksors tréfájaként születtünk ide, ezek közé a történelmi körülmények és megpróbáltatások közé, felismerjük, hogy felelősséggel és hűséggel tartozunk egymásnak és egymásért.

Ahhoz, hogy megértsük, feltérképezzük és újraértelmezzük nemzeti jövőképünket.

Ahhoz, hogy tartsuk az irányt és végérvényesen haladjuk meg Trianont.

Ahhoz, hogy – így, advent idején - öltöztessük angyali fehérbe a lelkünket, hiszen az angyalok Isten legtisztább gondolatai, amelyek az igazság és a szeretet szárnyán szállnak.

Áldott ünnepeket kívánok mindnyájuknak és köszönöm megtisztelő figyelmüket!

**Szász Jenő
a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke**